

OPERA HEDELAND MINI-AIDA

INSPIRATIONSMATERIALE TIL SKOLERNE I FORBINDELSE MED FORESTILLINGEN

11. AUGUST 2022

Om Aida

Aida er en italiensk opera i fire akter. Musikken er skrevet af Giuseppe Verdi. Librettoen (historie og ord) er skrevet af Antonio Ghislanzoni. Med det gamle Egypten som bagtæppe er operaen Aida en tidløs historie om krig, kærlighed og forræderi. Historien er en rutsjebane af følelser fortalt gennem Verdis smukke og udtryksfulde musik.

Aida (udtales "ah-EE-dah") er en etiopisk prinsesse, som holdes fanget i Egypten, er forelsket i general Radamés. Følelserne er gengældte, men da Radamés udvælges til at føre krig mod Etiopien, konfronteres de to elskende med det svære valg mellem kærligheden til hinanden og loyaliteten overfor deres lande.

Operaen er baseret på en historie skrevet af den franske egyptolog Auguste Mariette. Aida blev første gang opført i Operahuset i Kairo den 24. december 1871.

Handlingen

Egypterne er i krig med etiopierne. Aida, en etiopisk prinsesse, er blevet taget til fange og gjort til slave for Amneris, datter af Egyptens konge. Egypterne er dog ikke klar over, at Aida er datter af Etiopiens kong Amonasro.

Amonasro planlægger at invadere Egypten for at befri sin datter Aida. I mellemtiden er Aida og Radamès, en ung egyptisk soldat, dog blevet forelskede. Den jaloux og mistænksomme Amneris elsker også Radamès, som dog ikke gengælder hendes følelser. Herfra udfoldes dramaet.

Persongalleri

Aida (sopran), prinsesse af Etiopien, fanget i Egypten som Amneris' slave

Amneris (mezzosopran), prinsesse af Egypten, håbløst forelsker i Radames

Radamès (tenor), egyptisk soldat, som er splittet mellem sin kærlighed til Aida og sin kærlighed til sit land.

Amonasro (baryton), konge af Etiopien og far til Aida. Da han bliver fanget af egypterne, ved kun hans datter, at han er konge

Ramfis (bas), ypperstepræst, som har den reelle magt bag den egyptiske trone

Kongen af Egypten (bas), Amneris' far

Stemmer

Sopran er den højeste kvindestemme

Mezzosopran har en dybere stemme end en sopran

Tenor er den højeste herrestemme

Baryton er dybere end en tenor, men højere end en bas

Bas er den dybeste herrestemme

Baggrunden for Aida

Giuseppe Verdi (1813-1901) er en af de mest indflydelsesrige komponister fra det 19. århundrede. Hans mange operaer er fortsat blandt de mest populære i verden. Aida er en af de hyppigst opførte operaer i verden; alene på Metropolitan operaen i New York, har den været opført langt over 1000 gange. Aida indviede også Det Kgl. Teaters ny opera på Holmen i 2005. I år er der over et halvt hundrede nyproduktioner af operaen rundt om i verden, heriblandt Opera Hedelands forestilling i de unikke omgivelser under åben himmel. I 1998 blev operaen til en Broadway musical med musik af Elton John.

I 1865 skrev Verdi operaen Don Carlos til Pariseroperaen. Librettoen til denne opera blev skrevet af to unge mænd, hvoraf den ene, Camille du Locle, senere skulle blive fødselshjælper for Aida. I løbet af 1860'erne blev Verdi mere og mere utilfreds med de librettoer, som han modtog som komponist. Du Locle, som også var teaterleder og bl.a. sørgede for at den skandaleombruste opera Carmen blev opført i Paris, sendte en lind strøm af både komiske og tragiske historier til Verdi. Ingen af de mange librettoer fandt Verdi særligt interessante.

I 1869 blev Verdi (efter al sandsynlighed på du Locles initiativ) bedt af Ismail Pasha, vicekongen af Egypten, om at skrive en opera til åbningen af Khedivial Opera House i Cairo i 1869. Verdi sagde i første omgang nej tak til opgaven. Du Locle fortsatte ufortrødent med at lægge pres på Verdi og præsenterede ham bl.a. for en skitse til en historie af den franske arkæolog og egyptolog, Auguste Mariette af en opfundet historie med et egyptisk tema. Endelig lod Verdi sig overbevise

I 1869 bad nogen (muligvis du Locle) Verdi om at skrive en opera for et fjerntliggende land. Verdi nægtede; han kunne ikke finde en passende grund. I begyndelsen af 1870 bad du Locle Verdi om at acceptere det forslag, der blev fremsat den foregående vinter. Denne opera blev bestilt af Khedive i Egypten, som ønskede at fejre opførelsen af et nyt teater i Kairo,. Verdi nægtede. Du Locle fortsatte med at komme med forslag til operativ behandling. Kun én interesserede Verdi. Dette var en egyptisk skitse af Auguste Mariette, en fransk egyptolog. Du Locle gjorde skitsen til fransk prosa. Verdi bad sin udgiver om en italiensk librettist, og Antonio Ghislanzoni blev valgt.

Operaen blev forsinket grundet belejringen af Paris i 1870-71 under den fransk-preussiske krig og fik først premiere i 1871. For sin ulejlighed modtog Giuseppe Verdi 150.000 franc, svarende til over 2 mio. kr. i dagens mønt.

Verdi var imidlertid utilfreds med, at det almindelige publikum i Cairo ikke kunne løse billet til premieren – og han betragtede derfor La Scala-premieren i Milano i 1872 som værkets egentlige premiere.

Forslag til klasseopgaver:

Introduktion til handlingen

Musikeksempler

- På baggrund af handling og sangeksempler kan man tale med klassen om hvorvidt man kan høre/fornemme, hvad sangene handler om, selv om man ikke forstår italiensk? Lyder sangerne glade, spændte, forelskede, vrede, kede af det? Hvilket indtryk får man af personerne i handlingen, når de synger?

Find musikeksemplerne på side 5

Tale om oplevelsen efter at have set Aida

- Hvordan oplevede klassen forskellen på at høre om handlingen og se/lytte til korte uddrag af operaen – og så opleve den hele?

Der er flere forskellige temaer i Aida, som man enten kan tale med klassen om eller bede dem om selv at arbejde videre med i skriftlige opgaver:

- Selv om Aida foregår skal forestille at skildre egyptisk kultur i en fjern fortid, hviler operaen på tidløse sandheder om sociale relationer: kærlighed, had, manipulation, forførelse, forræderi, ansvar og tro. Hvordan kommer det til udtryk i operaen?
- I centrum for operaen er trekantsdramaet mellem Radamès, Aida og Amneris, som afspejler Radamès' hengivenhed til sit hjemland Egypten og Aidas til hendes elskede Etiopien. Kan man elske sit land højere end sin kæreste? Er kærligheden vigtigere end nationen? Og hvad hvis ens far er nationens leder og kærligheden koster menneskeliv?
- Kan Radamès, Aida og Amneris selv bestemme, hvordan de vil leve deres liv?
- Hvordan synes I, at operaen burde ende?

Musikeksempler

Triumfmarchen

Få operamelodier er mere velkendte end marchen, der ledsager Radamès' sejrige hær ind i byen Theben. Verdi var inspireret af arkæologiske fund af simple, ventilløse horn. Derfor fik han specialfremstillet trompeter i et forsøg på at genskabe de toner, som de gamle egyptere kunne have hørt, når de fejrede en sejr. Komponisten viste sig at være mere historisk nøjagtig, end han kunne have vidst. Et halvt århundrede efter Aida, i 1925, blev et par horn fundet i kong Tutankhamons grav, som var stemt i præcis de samme toner, som Verdi havde valgt til sin triumfmarch!

<https://www.youtube.com/watch?v=HqNa9Cpa3L8>

(kan fades efter ca. 1:50)

Celeste Aida

En af de mest berømte arier (solosang) fra Aida er *Celeste Aida* ("himmelske Aida"), hvor Radamès synger, hvordan han drømmer om at vinde militær sejr og gifte sig med Aida. *Celeste Aida* betragtes af mange tenorer for at være Verdis sværeste tenorarie, da tenoren begynder at synge uakkompagneret af orkestret og samtidig skal ramme mange høje toner.

<https://www.youtube.com/watch?v=UR28e5vasTs>

O Patria Mia

O Patria mia er en melankolsk arie sunget af Aida en fuldmånenat. Hun frygter aldrig at se sit fædreland igen. Rollen som Aida er skrevet til en dramatisk sopran. Den dramatiske sopran skal have en kraftig og udtryksfuld stemme, hvorfor Aida som regel synges af meget erfarne sopraner.

<https://www.youtube.com/watch?v=xUmQW9MXEII>